

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 170. szám.

Hírdetési árszám:

Egész évre ——— 12 fr.
Félévre ——— 6 .
Negyedévre ——— 3 .
Egy óra ——— 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindentegnap esti 6 óráig.

Csütörtök, július 27

Őszinteség.

Nagybecskerek, július 27.

(Dsk.) Két ellentétes hírt olvasunk a politika most sasionjában az ország két széléről, melyek akkora politikai érdekességgel bírnak, hogy — különösen az első — az évad szenzációi közé is beválnék.

Ez az első a kijózanodásnak ha nem is bir minden ismérével, legalább is alkalmas arra, hogy annak alapos reményeit fölkeltsse bennünk, kik magyarokul a magyar államiságot s a magyar állam oszthatlan egységét képviseljük.

A híradás az, hogy az erdélyrészi szászok két főújsága meglepő egyértelműséggel foglal állást a román nemzeti pártnak azon ajánlata ellen, hogy a szászok szövetezzenek a románokkal a magyarok ellen. Nagy szó ez, kivált a mi kicsi Erdélyországunkban, mely megszünt ugyan az unió óta külön kormányzott államtest lenni, de a mely ugy geográfiai, mint orthografiai fogalomnak megmaradt ma is a szorosabban vett politikai életben is, minden politikai tényezőnek számot kell vetnie e fogalmak különöségeivel.

A kijózanodás örvendetes jelének mondottuk a szászok részéről azt az elhatározó lépést s bizonyos optimismussal azt is mondhatjuk, hogy ez akaratnyilvánítás a legkisebb mentális reservális nélkül történt Nincs is semmi ok arra, hogy az ellenkezőt tételezzük a mindig circumspectusnak bizonyult szász nációnál, melynek vezérei bizonyára túl látnak az orrukon, s túl az ország határain is, hol — már mint Ausztriában — a diadalmasan előnyomuló federalizmus, melynek szláv jellegét csak az elvek árnyékán lovagló nagyképűsködés vitatja el, immár határozottan lenyomta a német hegemoniát elannyira, hogy az csak parlamentáriser s politikailag képtelen s erőszakos eszközökkel s módon tud magáról életjelt adni.

A szlávok hathatós támogatásával dicsekedő román politika, melynek még

irridentista árnyalata és a nagy-szláv propaganda bizalmát s anyagi segítségét bírja, határozottan azt a federalizmust szolgálja, a mely ha — Isten ments! — Magyarországon is befészkelné magát, mint Ausztriában a német, nálunk a magyar hegemoniát veszélyeztetné.

Már pedig jól tudják az intelligens szász elemek, kik közé az izgága zöld szászokat természetesen nem számíthatjuk, hogy a magyar hegemonia szárnyai alatt a békés fejlődés előfeltételei sokkal inkább, sokkal belterjesebben biztosítvák, mint a mindent nivelláló, mindent elnyelő szláv hegemonia keretében, melyben bölcsőjét nem ott ringatták, a hol az emberi jogok, szabadságok szülőföldje van.

Lehet, hogy meg is rökönyödtek azoktól a dolgoktól, a miket Ausztriában napról-napra látnak s magukban összevetették az ottaniakkal a saját nemzetiségük állapotjait, — de elég az hozzá, hogy határozottan inkább a magyar szövetségesének vallották magukat, mint ellenségének.

Nem így a néppárt! Oh az a néppárt. Fanatikus módszerrel foglalt helyet a parlamentben, fanatizmussal tekintve ül ott, — minden hátréde nélkül bár a közvélemény csekély töredékének, mert eltekintve a legfanatikusabb katolikus papoktól s az általuk fanatizált buta tömegektől, az eddigi működése meddőségénél s tartalmatlanságánál fogva legjobb párt-hiveit is elidegenítette.

És a néppárt mégis — az a másik híradás az elsőnek ellentétéül — felső Magyarország egyes vidékein népgyűléseket tart a parlamenti zsinat alatt, hogy fanatikus eszközeinek erejét ne feledjék a jó vidékeik s ő se feledkezzék meg arról, hogy él.

A jó vidék alatt pedig kell érteni azokat, a melyekben a szláv elem dominál úgy a csekély intelligenciában, mint az annak föltétien vezetése alatt álló pór-népben.

Miért nem világosítja föl a néppárt

az Alföld, vagy akár az erdélyi, akár a délmagyarországi s dunántúli értelmiségét a maga céljai s tervei felől?

Hm!! — Talán ott épen oly fogadtatásra találna, mint a román nemzeti párt a szászok részéről, — sőt még olyanabbra.

Nekünk, sőt a szászoknak is, — nem kell a szláv törekvések által dominált foederalizmus.

Hát a néppártnak kell?! . . .

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 28 Közigazgatási bizottság.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fel 6-tól 8 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Bortár János nagybecskereki járásbírói aljegyzőt a beszercezi törvényszékhez helyezte át.

— Aktasejtezés. Töménten mennyiségű akta gyűl egybe a bíróságnál. Szinte felemeltesen szaporodnak a pöriratok évről-évre s így nem csoda, ha már hely sincs, hova elhelyezni. Természetesen nem lehet úgy könnyedén elhajítani a poros irásokat, mert ki tudja, mikor lesz rájuk szükség ismét. Az igazságügyi kormány most országos aktasejtezést rendelt el, minek folytán az 1867-ig összehalmozódott pöriratokat kisejtezik. Csak az eredeti okiratokat és végzéseket tartják meg tovább is őrizetben s minden egyes iratesomóról kivonatot szerkesztenek. A nagybecskereki kir. törvényszéknél is nemsokára megkezdik a nehéz és nagy körülménnyel járó munkát. Azokat, kik a pörükre vonatkozó akták megsemmisítését nem akarnák, a hivatalos lapban fogják fölszólítani e szándékuknak harminc nap alatt való bejelentésére.

— Kitiltott ujság. A „Gross-Kikindaer Zeitung“-ot a nagykikindai magyar kaszinó folyó hó 23-án tartott választmányi ülésében a kaszinóból kitiltotta. — E szigorú eljárásra, mint a „T. K.“ írja, nevezett lapnak hazafiatlan cikkei és egyéb viselt dolgai szolgáltattak okot.

A „TORONTÁI“ tárcája.

Mennyit ér a csók?

Kényes kérdés. Bátorság kell hozzá, hogy fölvesse az ember, még több, hogy feleljen rá.

A franciák megtették mind a kettőt.

Jobban mondva a párisiak, mert ott is csak a nagyvárosi hírességeknek nézik, hogy ilyen merész témát feszegetsenek.

Sőt tőlük még az erkölcsbírák sem veszik rossz néven, különösen ha olyan közérdekű dologról van szó, mint a csók.

Magát az ideát a Gil Blas is az amerikaiaktól vette, a kik a minap — jótékony célra csókvásárt rendeztek. És hogy a ritka adásvetéshez mersze legyen a legtakarékosabb yankeek is, előre megállapították a csókok árát.

A vásár csókratermett hölgykészlétéből ki-ki szabadon választhatott magának piruló ártatlanságot, kipirult menyecskeket, vagy a bütöl sápadt özvegyet — egy csókra, a szerint, hogy melyikhez vonzotta az izlése, meg a kiszabott taksa.

A hajadonok csókját egy dollárért vesztették, a férjes asszony csókja másfél dollárba került, az özvegyé volt a legdrágább, két dollár és ötven penny.

A derék amerikai honpolgárok persze nem sokat törték rajta a fejüket, hogy miért éppen ebben a sorrendben állapították meg a rendezők a tarifát, csak szedték vaktában a „rózsás ajkak mézét.“

Helyettük most a franciák gondolkodnak fölötte, hogy helyes-e ez az alap és jogos-e fölibe helyezni a legalább némiképp tapasztalt menyecske csókját az érintetlen lilomszál édes lehellestének, azt meg a másodsor virágzó rózsá hódító illatának . . .

Szóval hozzáértő urak és hölgyek arra felelnek, vajjon igazuk volt-e az amerikaiaknak, hogy így osztották be a csók árát s ha tévedtek, melyik csók ér hátrédebbet.

Rashilde asszony ezt feleli rá:

— Mi francia nők, akár lesz férjünk, akár van, akár volt, pénzért mindent inkább adunk, mint csókot. Az ingyen jár.

Vagy ingyen, vagy sehogy. Persze nem számítom azokat az árva teremtetéseket, akik az amerikai csókbazár listáján sem szerepeltek: a vén kisasszonyokat. Ezek nyilván még maguk szánának rá néhány dollárt, hogy valaki hervadó bájaikat egy csókkal tisztelje meg . . .

Ott túl az Oceánon különben is furcsák az emberek. Nekik a leány csókja egy dollár, majdnem azt mondtam semmi, — ha magát nem adja mellé . . . A yankee felesége éppen csak-

hogy az idejét értékesíti s a csókjával nem ad egyebet, mint a másfél dollár pusztá ellenértékét: a többi — gondolja — ugys az uráé marad . . . Így aztánt értem, hogy miért szokott fel az özvegycsók ára.

Mert az mindegyik anyyi, mint egy forró ölelés a — nyilvánosság előtt. Bátran és szabadon, hiszen se isteni, se emberi törvény nem köti benne . . .

Köszönjük szépen, de nem kérünk belőle. Mi francia asszonyok, ha már a szegények számára nem volna egyéb árulni valónk, hát legföljebb eladnók a harisnyakötönket, — de az ajkunkat pénzért senki fiának.

Akkor sem ilyen potom árakat szabnánk.

Egy fehér harisnyakötőnek volna az ára, mondjuk, ezer frank (meg egy karika gyűrű), a pirosé száz frank (meg egy párba) a férjje), a feketé meg a sárgáé egy napoleon (meg egy pofon). Ha a morál nem is nyerne tán vele, a jótékonyág nem veszítene . . .

Különben azt hiszem, hogy minálunk az ilyen vásáron a férfiak többet lopnának, mint a legtulsó fegyenc.

De Peyrebrune asszony, a híres szépség, már nem ilyen kiméletes az amerikaiakkal szemben és szigorúan mondta:

— Uraim, higyjék el nekem, hogy tengerentúli embertársainknak ez a csóktarifája a leg-

— Ismeretlen Petőfi adoma. Vajmi keveset tud az emberiség nagy alakjai bensőbb családi életéről, arról, a mi jobban jellemez és jobban érdekel száz kötet életrajznál: az intimitásokról. Csak hogy felette megbízhatatlan valami az a „jellemző“ intimitás. Kiváltképpen pedig, a mikor holtakról szól. A halott nem cáfol, nem közöl demitit, nem provokál, nem indít sajtópert, a halott majdnem olyan türelmes, mint a papirus, a melyre írják a komponált „jellemző“ intimitásokat. Ahány valamire való gazdátlan élte akadt az országban, az lassankint mind odafüzdik elhalt nagy emberek emlékéhez, ott csillog villog, mint a papír-sárkány uszálya. Most olvassuk épp egyik vidéki lapban így ismeretlen adomát Petőfiről.

A 12 pont proklamációja után Petőfi, Bulyovszky, Jókai és még vagy huszan betértek egy jó harmadrangu étterembe egy kis itókára. Persze rózsás volt a hangulat. Csak úgy ömlött a tósz, se szeri, se száma. Petőfi ez alatt igen komolyan tárgyalt valami felett Bulyovszkyval. Egyszerre csak felhangzik a husz torokból:

— Halljuk Petőfit! Halljuk! Petőfi meglepetten fordul feléjük. Aztán mosolyogva szól oda:

— Ejnye! Ejnye, hát már megint inni akartok?!

— Uj helyi személy- és podgyász díjszabás a magyar kir. államvasutakon. A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint f. évi szeptember hó 1-től kezdve a magy. kir. államvasutak vonalain, továbbá a pécs-barcsi vasuton új helyi személy- és podgyász-díjszabás lép életbe, a melylyel egyidejűleg a magy. kir. államvasutakon 1896. évi márczius hó 1 vel életbe lépett helyi személy- és podgyász-díjszabás az összes pótlékokkal együtt érvényen kívül helyezetik.

— Olcsó fiakkerek. Tisztelt szerkesztő Ur! Olvasom az Önök lapjában, hogy olcsóbb lett a fiakker. Még pedig úgy, hogy a fiakkerek a maguk jószántából szállították le a tarifát. Erdekes dolog ez mindenesetre, de el akarom mondani, hogy nem minden fiakkeres gondolkozik így. En a minap bejöttem egy fiakkeren a 11 órai vonattal, szokás szerint egy frtot adván a kocsisnak. Erre a t. polgártársam kijelentette, hogy annyi pénzért nem fiakkerezünk, tessék 1 frt 20 krt fizetni. A minap pedig konflison jöttem ugyancsak 10 óra után a temesvári vonatról. 60 krt fizettem egy egyfogatunak, de a kocsis azzal felelt, hogy neki 75 kr. jár. Hát mikor lesz már rend ebben a dologban? Vagy azt hiszik a városi képviselő urak, hogy Nagybecskerekén csakugyan megérdemel a kétfogatu 1 frt 20 krt s az egyfogatú 75 krt, egy 10—12 pernyi utért? Tisztelettel egy előfizető.

impertinensebb dolog, amit csak valaha férfiak mertek.

Hát annyira lement már itt a siralom völgyében az egyetlen vigasztaló valaminek az ára, hogy olcsó árakat kell kiszabni rá, csak hogy vegyék!

Ha arcul ütnének, azt hiszem nem fájna annyira, mintha ilyen szemtelen árért csókot kérnének tőlem akár az irlgalmasság nevében is.

Azt szeretném tudni, melyik kategóriában volt a csók legkapósabb? . . .

Nálunk Franciaországban, gondolom, a férjes asszonynak akadna legtöbb vevője. Kérdik, hogy miért? Oh, száz meg egy annak az oka. A legelső, hogy erre mifelénk mindenki legszívesebben csipeget a más szőlejében.

Valtesse de La Bigne asszonynak ez a véleménye:

— Egy csók éppen csak annyit ér, a mennyiért adják. Ha pénzért vesztegetik — akár leány, akár asszony, akár özvegy csókja — azt sem éri, hogy megvegyék.

A szellemes Adam asszony nem talál rá más kádenciát, mint ezt:

— Az új világban új erkölcsök vannak s az olyan vén asszonynak, mint én, — már nem szabad annyi ember előtt csókról beszélnie!

Egy névtelen hölgy merészen kimondja.

— Hogy mennyit ér a csók? Ki-kinek annyit, amennyije van!

És ez épp elég!

— Frankl Miksa szabadlábán. A kir. tábla dr. Frankl Miksa módosi ügyvéd ismert ügyében a vizsgálóbírónak és a törvényszék szüneti tanácsának vizsgálati fogságot elrendelő határozatát megváltoztatta és még folyó hó 25-én sürgőnyileg rendelte szabadlábára helyeztetette.

— Petőfi nyomdája. Az „Arad és Vidéke“ szerkesztőségébe egy nyolcvan éves öreg ember kopogtatott be tegnap. Elmondta, hogy Pampertl Edének hívják, a foglalkozása nyomdász s minthogy az utóbbi időben több visszaemlékezést olvasott Petőfi Sándorról, ő is akarna egyet feleleveníteni:

Ötvenkét év előtt, beszélte az öreg ember, Baimel nyomdájában dolgoztam: a Dunasoron volt a nyomda s akkor Kozma volt a tulajdonosa. Ebben a nyomdában 1842 ben nyomtatták ki Petőfi első verskötetét. A verseket Forster Rezső szedte, akinek most nyomdája van Miskolcson, a gépmester én voltam. En illettem meg a hasábokat. Mikor a kötet kész volt, Petőfi adott nekem is egy bársonyba kötött példényt belőle. En el akartam tenni, de Petőfi azt mondta: „Hát meg se nézi mi van benne? Még kiejti belőle.“ Akkor kinyitottam a kötetet s benne egy tizesbankó volt. Megköszöntem s a könyvet eltettem emlékül. Azóta valahol ellopták, de sajnálom . . .

Az öreg nyomdász felmutatta okiratait, amelyek szerint már 1837-ben nyomdász volt. Ekkor állította ki részére Humurel József, mint königliche Freistadt Pest főkapitánya a Wanderbuch-t. Petőfi nyomdája maga is résztvevő a szabadságharcban s két sebet kapott. Többször dolgozott a külföldön s most mint a nyomdászok segítő-egyesületének nyugdíjasa él Aradon. Alkalmasint ő a magyar nyomdászok veteránja.

— Véres kardpárbaj. Szegedről írják: Szatymazon szombaton mulatság volt, melyen megjelent Bartha Ernő szegedi pénzügyi fogalmazó is, aki táncközben összeküldözött Terhes János és Mészáros János m. kir. vasuti tisztviselőkkel. Az összeküldözéseknek két rendbeli kihívás lett a következménye. Mészáros egyik megbizottja az estélyt rendező ifj. László Gyula volt, aki még az estély folyamán provokálta Bartha Ernőt. Miután a provokálás megtörtént, Bartha és ifj. László összeszólalkoztak ugyanarra, hogy ennek tettelegesen inzultus lett a következménye. Az inzultált Bartha, Tóth és Nováky cs. és kir. hadnaggyal provokáltatta ifj. László Gyulát, aki Polyákovits Géza és Szubotics honvéd főhadnagyokat kérte fel ügye elintézésére. A segédek szigorú feltételekben állapodtak meg: kardpárbaj bandage nélkül, harc végkimerülésig, szurás megengedve. Tegnap délután találkoztak a huszárlaktanya vívőtermében ifj. László Gyula és Bartha Ernő. Orvosok voltak: Gyuricza Sándor dr. és Regdon Géza dr. A súlyos feltételű párbajt Polyákovits főhadnagy vezette. A felek háromszor csaptak össze. Először Bartha sérült meg a karján, aztán ifj. László Gyula kapott könnyű sérülést a fején. Miután az orvosok a sebeket bevarrták, tovább folyt a párbaj. Ismételt és ismételt összecsapás után Bartha egy súlyosabb szurást és hasítást szenvedett a karján, míg ifj. László Gyula a kezefején kapott könnyebb sérülést. Erre a segédek a párbajt beszüntették. A felek kibékülés nélkül távoztak a párbaj színhelyéről. A Mészáros-Baróthy és Terhes-Baróthy-ügyeket jegyzőkönyvvel intézték el. Az eset városszerte nagy port vert fel.

— Peches orfeum. A gourmet-k körében tegnap nagy öröm uralkodott. Embernagyságu plakátok hirdették, hogy a különlegességi művész társulat megérkezett s ma este tartja első előadását a kaszinó kertjében. Hausse állott be rögtön a virágokban, nem kevésbé a fehér nyakravalókban s a szalmaözvegyek már 6 óra tájban intézkedtek a szükséges asztalok lefoglalása tárgyában. A szalmaözvegyek meg is jelentek, valahányan vannak, de a hölgyek szép énekében és egyéb jó tulajdonságaiban nem gyönyörködhetek. Mert lemondták az előadást. Lemondták, s nem volt sem ének, sem vigjáték, sem semmiféle mulatság. Történt pedig ez a váratlan esemény azon okból, mivel hogy a vasut, a csunya vasut, az orfeum podgyászát elküldte máshová s így nem volt kosztüm. Szalmaözvegyi körökben komoly akció indult meg, melynek célja a M. Á. V. megrendszabályozása. Teljesen megbizhatatlan forrásból azt a hirt is vesszük, hogy Marcoin interpellálta tárgyban. Legújabb értesülésünk szerint a podgyász ma megérkezett, estére pedig meglészen az első előadás.

— Gyujtogató anarchista. Különös eset történt tegnapelőtt Temesvárt. Egy Nagy nevű földbirtokosnak a buzatermését szállították be a svájci-utcsában levő gazdasági udvarba, s a kocsisok éppen a lerakodással foglalkoztak, mikor egy ostoros gyerek észrevette, hogy valaki pipára gyujt a szekerek közt. Ettől szigoruan el voltak tiltva a kocsisok, miért is az ostoros figyelmeztette rá a körülte állókat. És ez a figyelmeztetés volt a földbirtokos szerencséje. Mert nem pipára gyujtott az az ember, hanem az egyik szekér buzáját settenkedett közel s hátról fel akarta gyujtani. A gabnakalászok már lángot is fogtak, mire a munkások oda rohantak s legelőbb is a tüzet fojtották el. A rajtakapott gyujtogatót is megfogta két ember, ez azonban erőteljes 30—40 év közti csavargó volt és támadóit gyorsan lerázta magáról s menekülni igyekezett. A munkások azonban utolérték és irlgalmatlanul elverték. „Ne bántsatok, — kiáltott a csavargó — ti is szegény emberek vagytok, én is az vagyok, vesszenek a gazdák emberek, éljenek az anarchisták!“ „Verjük agyon! Agyon kell verni — kiáltottak erre válaszul a villásemberek és az anarchista ott is adta volna ki a lelkét, de valahogy kimenekült az utcára. Ott aztán egy idegen telek kapujába menekült és végképpen eltűnt. Az esetet a munkások feljelentették a rendőrségnek, mely most erőlyesen nyomozza a veszedelmes anarchistát.

— Halálos szerencsétlenség. Nagyikindáról írják: Az Adamovits-féle szállason, hol csépelik már a buzát és a gép körül foglalkozó munkások egyike, Rossier Miklós saját vigyázatlansága folytán halálát lelta. A gép egyik szija leest, ezt akarták visszahelyezni, mire a gépet megállították. Rossier az ott lévő egyik létrára felmászott, hogy a sziját felhelyezze, de vigyázatlansága folytán a létráról hanyat esett és nyakcsigolyáját eltörte. A szerencsétlen munkás meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

A hesseni légy.

— július 27.

Megemlékeztünk nemrég róla, hogy a földmivvelésügyi miniszter körrendeletben hívta fel a törvényhatóságok figyelmét a hesseni legyek ellen való védekezésre. A miniszter megküldte Torontál vármegyének a csalogató vetések alkalmazására és a légy elleni védekezésre vonatkozó utmutatást, a melyet a következőkben ismertetünk:

A hesseni légy (*lecidomyia destructor*) egy szunyug forma kis legyecské, mely egy Európában, mint Amerikában a buzatermésben már többször egész vidékekre, sőt országokra terjedő pusztításokat okozott. A jelentéktelen kinézésű rovar oly módon válik kártékonyvá, hogy kukacai a fiatal buzaszárakat megrongálják és tönkre teszik; csekélyebb mértékben élösködnek a rozs és árpa vetésekben is. A rovar nősténye ugyanis parányi petéit ősz elején, szeptember havában, a vetések leveleire tojja: a peték kikelvéen, a kis kukacok a szár és a levélhüvely közé vándorolnak be és a levélhüvely tövében megtelepedve, a gyöngé szár nedvét kiszívják. Az ily nagyobb mértékben megtámadott zsenge növényeknek folytán elsárgulnak, elfonyadnak és kivesznek.

A hesseni légynek ősszel (augusztus elejétől október hó közepéig) hogyha az időjárás meleg és kellőképpen esős is, két esetleg több ivadéka is lehet (hiszen egyik-másik ivadéka 14—16 nap alatt is érheti el teljes fejlődöttségét.) Es ebben a gyors és tömeges szaporodásában rejlik a veszedelem. Nem csoda ezután, hogy a szépen kikelt vetés 2—3 hét lefolyása után tökéletesen kipusztul. A hesseni légy kukacai (teljes kinőtt korukban 3 mm. hosszúak) a szárákban a levélhüvely védelme alatt telelnek át és ott hosszukás idomu barna bábokká változnak, melyekből a 3 mm. hosszú fekete legyecské április havában buvik elő. Alig hagyta el a kis légy bábta korját, csakhamar párosodik s a nőstény aztán haladéktalanul megkezdi a peterakást.

E célra a már szárbá indult őszi vetések-nél az alsó leveleket, a tavasziaknál pedig a gyökérleveleket választja ki és barnás petéit azoknak felső lapjára helyezi. A parányi petékből, melyek szabad szemmel alig láthatók, a fiatal kukacok már néhány nap múlva kikelnek és azonnal az illető levél tövéhez vándorolnak, oda érve megállapodnak s a levélhüvely védelme alatt töltik álca állapotuk egész idejét. Hogyha meleg és esős tavasz és akad kevésbé

fejlett buza, akkor a hesseni légy tavasszal is 2-3 nemzedéket ad.

A zöld tarló, vagy pl. jégeső után az árpa, rozs is nyár derekán (július végén, augusztus elején) is igen fertőzött lehet a rovartól. A tavasszal megtámadott őszi vetéseknél tehát a hesseni légy alulról fölfelé az első vagy második bűtyök fölött található; a tavasziaknál ellenben éppen úgy mint őszi az őszi vetéseknél tapasztalhatjuk, közvetlenül a gyökér fölött van megtelepedve.

A hesseni légy kárt tehet őszzel és tavasszal is, hogy a kettő közül melyik nagyobb, az attól függ, hogy a hesseni légynek mikor kezdett az időjárás jobban? Annyi bizonyos, hogy a kár egyaránt nagy lehet akár őszzel, akár tavasszal. Habár a hesseni légy újabb Magyarországon nem okozott károkat, mégis egyrészt, hogy a veszedelem újból való elhatalmasodásának, másrészt, hogy a netalán mégis itt-ott lappangó kis fertőzésnek elejét vegyük, feltétlenül szükséges, hogy minden gabonatermő vidéken az ezen kártevő ellen legelősebb, de egyuttal legjobb eredményt adó eljárást évről-évre állandóan alkalmazzuk.

Ez az előzetes eljárás a csalogató vetéseknél alkalmazása, alkalmazásuk ideje pedig az aratástól az őszi vetés ideje közé eső időszak. A csalogató vetések abból állanak, hogy minden táblában, mely gabonaművel be volt vetve, vagy a mely mellett az ilyen bevetett tábla volt, már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona, vagy árpa vetendő, mely célra a leg-silányabb minőségű, de minden gyommagtól és kivált a golyó üszöktől (Tylenehus Anguilbilától) tiszta vetőmag is használható. Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni legyek ezekbe rakják petéiket. Minthogy pedig őszzel (augusztustól október közepéig) a hesseni légynek két, esetleg több ivadéka is lehet, azért tanácsos a csalogató vetést is 2-3 ízben megismételni.

Az ilyen csalogató vetés azután, ha a hesseni légy fehér kukacát (alcáját) vagy barna bábját benne találjuk, azonnal, de okvetlenül a rendes vetés előtt, vagy legkésőbb a tél beállta előtt jól alászántandó, ügyelvén arra, hogy az összes csalogató vetés s annak minden szála tökéletesen föld alá kerüljön és így belőle a légyraj sem az ősz folyamán, sem a jövő tavasz elején ki ne szállhasson, hanem föld alatt elpusztuljon. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is. A csalogató vetéssel egyazonos jelentőséggel bír az aratás után kizöldült szántóföld (u. m. zöld tarló, árpa buza, árpa rozs), amennyiben a nyár végén vagy ősz elején rajzó hesseni légy ellepi ezt a zöld tarlót is, és úgy él benne, mint a csalogató vetésben.

Ez oknál fogva tehát az ilyen vetés (zöld tarló) a rendes őszi vetés előtt, vagy még korábban csak úgy szántandó alá, mint a fennebb ismertetett csalogató vetés. Minthogy a légy második nemzedéke szeptemberben szokta petéit lerakni, tanácsos az őszi vetést minél későbbre (október 12-ike után) halasztani, hogy mire a vetés kikel, a legyeknek már semmi nyomuk se legyen. A nagyobb mértékben megrongált és tönkretett vetéseket legcélsebb kora tavasszal minél előbb jó mélyen beszántani, ezzel nemcsak azt érthetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem hogy az illető földterületet, a melyről különben is silány termés lett volna várható, még másképen is ki lehet használni: nevezetesen kapás növények termelésére fordítani.

A nyári nemzedék kipusztítására ajánlható a tarló leégítése, a mennyiben pedig a bábok a gabonaszárak alsó bűtykén vannak elhelyezkedve, előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen. Sokkal célsebb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben beszántani, a mely eljárással a legyek további fejlődését megakasztván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak. Mindezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz kellő eredménye, ha azokat nemcsak egyes gazdák, hanem a megtámadott vidéknek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza.

TÁVIRATOK.

A Ház munkássága.

Budapest, július 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „P. C.”, a mely jó forrásból szedi értesüléseit, a következőket írja Széll Kálmán miniszterelnökről s az alábbiakban fejti ki a Ház legközelebbi munkaprogramját:
Széll Kálmán mindenekelőtt az ország közigazgatására irányozta tekintetét. A változtatások, melyeket utolsó időben a

főispánok körében tett, elég világosan mutatják, minő szellemben akarja a miniszterelnök az adminisztrációt vezetetni. Az egyoldalú pártmozgást Széll nem akarja a közigazgatásban érvényre juttatni. Előreláthatólag további változások is lesznek a főispáni statusban, de semmi esetre sem oly terjedelemben, mint néhány ellenzéki lap követeli és nem is abban az értelemben, hogy minden ujan ki-nevezett főispán mindenekelőtt az ellen-zéknek kell hogy tessen. Ezekhez a rend-szabályokhoz legközelebb a közigazgatás reformja csatlakozik. A vonatkozó törvény-javaslatokat előkészítik s valószínűleg a jövő év tavaszán a képviselőház elé terjesztik.

Őszre a kvótabizottság, a delegációk és a horvát országos bizottság összehívása van kilátásba véve. A mi a kvótabizottságot és a delegációt illeti, ezeknek össze-jövele az osztrák parlamenti viszonyok-tól függ. A legelső feltétel természetesen az, hogy az osztrák birodalmi gyűlést ismét összehívják. A második feltétel meg az, hogy az osztrák ellenzéki pártok ne csináljanak obstrukciót. A kvótabizottság megválasztását obstrukció által minden esetre meg lehetne gátolni, csak hogy ebben az esetben, ha ugyanis e közt a két bizottság közt megegyezés nem jöhet létre, ismét a korona döntene és ezt aligha óhajtja az osztrák ellenzék. Valószínű tehát, hogy a delegáció és a kvótabizottság választását nem fogják megobstruálni. A mi a horvát országos bizottságot illeti, úgy lát-szik, a tárgyalások némileg el fognak húzódni, de nem lehet kétkedni, hogy végre is létesül a kielégítő megegyezés.

A szerbiai események.

Budapest, július 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zimonyból jelentik: Pavicevics negotini ügyvédet ma hajón Belgrádba vitték. Nincs belekeverve az összeesküvésbe, csak fel-ségsértéssel vádolják.

Lebrun Renault és Dreyfus

Budapest, július 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Demange és Labori ügy védek elhatározták, hogy megidéztesék a revízió tárgyalására tanunak Lebrun Renault t, a kit szembesítenek Dreyfus szal, hogy végre tisztázzák az állítólagos be- ismerés kérdése.

Negrier körrendelete.

Budapest, július 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Párisból jelentik: Negrier tábornok egyik barátja kijelentette, hogy Negrier sohasem adott ki körrendeletet, sem másnemű instrukciót, a melyben becs-mérelte volna a kormány magatartását a Dreyfus-ügyben.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1899. július 27.

A készárúzet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	100 kilogr. ára		kilós	100 kilogr. ára		
		frtől	frtíg		frtől	frtíg	
Bánsági	ó	76	8.20	8.30	80	8.55	9.70
Tiszavidéki	„	76	8.85	8.90	80	9.20	9.30
Pestvidéki	„	76	8.70	8.80	80	9.10	9.20
Bácskai	„	76	8.60	8.70	80	9.05	9.15

Rozs	uj	elsőrendű	kilós		
			70-72	6.65	6.80
„	„	másodrendű	—	6.55	6.65
Árpa	„	takarmány	60-62	5.90	6.30
„	„	égetni való	62-64	5.70	5.90
„	„	sörfőzésre való	64-66	6.50	7.—
Zab	„	—	39-41	5.85	6.—
Tengeri	ó	bánsági	—	4.60	4.70
„	„	másnemű	—	5.—	5.25

Határidő-úlet.

Budapest, július 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5-10 krral estek. Kötetett:
Buza októberre 8.28— 8.29
Buza 1900 áprilisra 8.66— 8.67
Rozs októberre 6.61— 6.62
Zab októberre 5.43— 5.44
Tengeri augusztusra 4.63— 4.64
Tengeri 1900 májusra 4.67— 4.68
Repce augusztusra 12.05— 12.10

Szerkesztői üzenetek.

Lantos. Ebben a kánikulában kétszeres sulylyal nehezedett ránk a legújabb verse:

Eszembe jött jó bor mellett,
Verset írnom mért is kellett!
De mert bájos vagy, mint nympha,
Igy lesz bárkiből is rimfa-
Ragó.

Uzso. Hát csakugyan akada olyan frivol ember, ki az uszodával szemközt feláll és nézegeti a hölgyeket? Nem szép dolog, de gyakran onnan származik, hogy az ilyen merész lovagok még biztatást is nyernek.

Zs. Felelős szerkesztőnk holnap Erdélybe utazik, hogy a segesvári ünnepen résztvegyen, onnan pedig elmegy az Adria partjára.

X. y. z. A mostani beosztást nem tartjuk célszerűnek.

Kiváncsi. Nagyon helyes, csak tessék egészen tartózkodóan viselkedni.

Nyári est. A jóakarát megvan, de sok a bombaszt az irásában. Például: „Jönnek, mennek az érzelmeim, mint mikor ezer föből álló hadsereg indul csatába, hogy vérrrel áztassa stb.” De kérem, ma már nem irnak így tárcát.

Egy helybeli polgár. Névtelen leveleket egyáltalán nem közölhetünk, legkevésbé, ha az illető ilyen fontos dolgokat ír. Tessék velünk tudatni kilétét s akkor más állást vesz az ügy, mert ki biztosít arról, hogy nem csap be valaki bennünket névtelenül?

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Bacskeraokról.

Ervényes 1899. május hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.48, délután 5.36, éjjel 10.29.

Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.

Zombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.

Csösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31,

Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.

Alibunár és Zombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31,

Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 2.00, este 7.05.

Csösztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

VASUT-ÜGY.

82978/99. sz.-hoz. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1900. évben, esetleg 3 éven át szükséges fém-, acél- és vasnemű-anyagok szállításának biztosítást óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 8-nak déli 12 óráig be- terjesztendők, a bántéppénz pedig folyó év augusztus hó 7-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1899. július hóban.

Az igazgatóság.

VASUT-ÜGYEK.

97073
28681. CV. szám.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak védnöksége alatt álló fiemei nyilvános raktár részvénytársaság Fiumében foglalkozik a Fiuméba vasuton érkező és onnan hajóval továbbítandó, valamint a Fiuméba hajóval érkező és onnan vasuton elszállítandó és a helyi áruk átvitelével, megörzésével, gondozásával, csomagolásával, átadásával s egyéb kezelésével, nemkülönben az átvett áruk tüzkár elleni biztosításával.

A részvénytársaság gabona elevatorában a külföldre rendelt vagy importált gabonaneműek mindennemű kezelését (u. m. leválást, keverést, egalizálást, rostálást, trieurózást és osztályozást) elvállalja, ugyszintén végezteti a gabonának zsákokban vagy ömlesztett állapotban való (alla rinfusa) hajóba rakását is.

A részvénytársaság a nagymélt. kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium által jóváhagyott üzletszabályzatát és díjtételeit kívánatra díjtalanul rendelkezésre bocsátja.

Budapest, 1899. évi július hó 24 én.

Az igazgatóság.

25203/99. szám.

A magyar kir. államvasutak
bpest-jobbparti üzletvezetősége.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Ujvidék állomásán létesítendő felvételi épület bővítése és részbeni átalakítása céljából ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk. A tervek az ajánlati költségvetés, részletes leírás, a szerződési tervezet, a feltételek és a pályázati feltételek budapest-jobbparti üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályánál (Külső Kerepesi-ut), valamint az ujvidéki osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. é. augusztus hó 2-án déli 12 óráig üzletvezetőségünk I. osztályánál nyújtandók be lepecsételve eme felirattal: „Ajánlat az ujvidéki felvételi épület bővítése és részbeni átalakítására”. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. augusztus 1-én déli 12 óráig 3000 forint; azaz háromezer forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál (Külső-Kerepesi ut) lefizetendő.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó. Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén a legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tért ivervényre adandók fel. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fenntartjuk.

Budapest, 1899. július hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

Ujpecs község előljárósága.

1403. kig. szám. 1899.

671-3.2

Árlejtési hirdetmény.

Ujpecs község részéről közhírré tétetik, hogy az *ujpecsi vasuti hozzájáró utnak tört kavicszal leendő kiépítésére* Ujpecs község-házánál 1899. évi augusztus hó 13-án d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre árlejtési szándékozók a 2698 frt 42 kr. kikiáltási ár 5%-ának beadásával meghívhatnak.

Zárt ajánlatok 1899. évi augusztus 12-ének d. u. 6 órájáig fenti helyen beadhatók.

A költségvetés és tervezet Ujpecs község hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt betekinthező.

Kelt Ujpecsen, 1899. évi július hó 24-én.

Az előljáróság.

Lakáshirdetés.

Egy 4 szobából és mellékhelyiségek-ből, külön mosókonyha használatával járó lakás 230 frt évi bérért kiadó és azonnal elfoglalható. Bérleti kívánók sziveskedjenek hozzám vagy a házban (Melenczei-utca 40. szám) lakó *Schwarz Pál* fűszerkereskedő urhoz fordulni.

675-3.2

Poroszkay Béla.

12718. szám. 1899.

Torontál.

673-2.2

Építési árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak folyó évi július 7-én 47109. szám alatt kelt magas rendelkezéséből kifolyólag az alább jelzett munkálatoknak vállalatba adása céljából az alant irt helyeken és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozók azon értesítéseivel hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyegjeggyel és 10% bánatpénzzel ellátott, lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdéseig, melyhez szintén 10% bánatpénz előzőleg leendő, az illető vagy kincstári ispánságnál pedig az árlejtési határidőket megelőző három nappal előbb az alólirt magy. kir. államjósági igazgatóságnál adhatók be.

Az írásbeli ajánlatokban a megajánlott vállalati összeg számokkal és betűkkel is kiírandó és világosan befoglalandó az a kijelentés, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetést tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és ennek bizonyosságul a megjelölt okmányokat aláírni köteles.

Ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói képességüket. A csőd-, gyámság-, illetőleg gondnokság alatt álló és a nyereségyéből eredő büntetést elítelt egyének az árlejtésen részt nem vehetnek; az elkészt, utó és távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetére ajánlattevő részéről kötelezőleg fenntartatnának is.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok az alább megnevezett ispánságoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Vállalatba fognak adatni:

I. Temes Szt.-Andráson a m. kir. kincst. ispánságnál 1899. évi augusztus 5 én d. e. 9 órakor.

1. Az új pécsi róm. kath. templom és paplak kisebb tatarozása, a kincstárt terhelőleg 29 frt 81 kr. kikiáltási árral és a község által készpénzben kincstári letétbe helyezett 3 frt 66 kr. ígás- és kézi napszám-beli egyenértékkel.

2. A párdányi róm. kath. templom és lelkészlak jókarban helyezése, a kincstárt terhelőleg 1662 frt 58 kr. kikiáltási árral és a község által készpénzben kiszolgáltatandó 179 frt 18 kr. ígás- és kézi napszám-beli egyenértékkel.

3. A temes-szent-andrási róm. kath. lelkészlak helyreállítása, a kincstárt terhelőleg 236 frt 18 kr. kikiáltási árral és a község által természetben kiszolgáltatandó 23 frt 43 kr. értékű ígás- és kézi-napszámokkal.

4. Az ó-besenyői róm. kath. paplak tatarozása, a kincstárt terhelőleg 1040 frt 46 kr. kikiáltási árral és a község által természetben vagy beérkezendő nyilatkozatához képest készpénz egyenértékben kiszolgáltatandó 235 frt 68 kr. értékű ígás- és kézi-napszámokkal.

5. A csatádi róm. kath. templom és lelkészlak javítása, a kincstárt terhelőleg 1536 frt 13 kr. kikiáltási árral és a község által természetben kiszolgáltatandó 112 frt 08 kr. értékű ígás- és kézi-napszámokkal.

6. A nagyjécsai róm. kath. lelkészlak tatarozása két költségvetés alapján együtt a kincstárt terhelőleg 981 frt 02 kr. kikiáltási árral és a község által természetben kiszolgáltatandó 64 frt 43 kr. értékű ígás- és kézi-napszámokkal.

7. A kiskömlői róm. kath. templom és paplak helyreállítása a kincstárt terhelőleg 470 frt 14 kr. kikiáltási árral és a község által természetben kiszolgáltatandó 81 frt 18 kr. értékű ígás- és kézi-napszámokkal.

II. Kulán a m. kir. kincst. ispánságnál 1899. évi augusztus hó 7 én d. e. 8 órakor.

8. A doroszlói róm. kath. lelkészlak javítása, a kincstárt terhelőleg 649 frt 77 kr. kikiáltási árral és a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi- és ígás-napszámokkal.

9. A bukini róm. kath. lelkészlak javítása 91 frt 99 kr. kikiáltási árral és a hitközség által a kézi és ígás-napszámokért fizetendő 8 frt 84 kr. készpénz egyenértékkel.

10. A kupuszi róm. kath. templom zindelytetőzetének átfedése 2725 frt 87 kikiáltási árral, a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi- és ígás-napszámokkal.

11. A kernyajai róm. kath. templom javítása és a toronynak újra építése 4995 frt 47 krral és a hitközség által a kézi- és ígás-napszámokért fizetendő 237 frt 44 kr. készpénz egyenértékkel.

12. A kruzsevyai róm. kath. templom és lelkészlaknál szükséges építési munkálatok 6713 frt 96 krral és a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi- és ígás-napszámokkal.

13. A szontai róm. kath. templom és lelkészlak javítási munkálatainál 988 frt 41 kr. és a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi- és ígás-napszámok.

III. Aradon a magy. kir. államjósági igazgatóság hivatalos helyiségében (Pénzügyi palota) 1899. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor.

14. A megyesegyházai róm. kath. kápolna javításánál 399 frt 91 kr. és a kántortanítói lakás javítása és némi átalakításánál 138 frt 10 kr., összesen 538 frt 01 kr.

IV. Zomborban a m. kincst. ügyészség hiv. helyiségében 1899. évi augusztus hó 8-án d. e. 8 órakor.

15. A zombori m. kir. kincst. ügyészségi hivatalépület javítása és átalakítása iránti munkálatok 1164 frt 68 kr. kikiáltási árral.

Aradon, 1899. évi július hó 18-án.

(Utánnomát nem díjazatik.)

Magy. kir. államjósági igazgatóság.

A vámmmentességekre nézve köteles lesz bérlő az engedélyokmányban foglaltakat pontosan betartani.

Kelt Csebzan, 1899. évi július 24-én.

A község-előljáróság.

Kiadó lakás.

Az *Annau István-féle* házban, Melenczei-utca 413/21. szám alatt, f. évi aug. 1-én elfoglalható **udvari lakás** kiadó.

A lakás áll 2 szobából, mellékhelyiségekből és külön udvarból.

Bővebbet a tulajdonosnál.

676 x.1